

Európa Tanács
Miniszteri Bizottság
ResCMN(2005)10 sz. határozata
a Nemzeti Kisebbségek Védelméről szóló Keretegyezmény magyarországi
végrehajtásáról
(Elfogadta a Miniszteri Bizottság
a Miniszterek helyetteseinek
2005. december 14-én tartott
951. ülésén)

A Miniszteri Bizottság

Összhangban a Kisebbségvédelmi Keretegyezmény (továbbiakban: Keretegyezmény) 24. és 26. cikkével;

Figyelemmel az 1997. szeptember 17-én elfogadott (97) 10 sz. határozatra, amely meghatározza a Keretegyezmény 24-26. cikke szerinti ellenőrző (monitorozó) rendelkezésekre vonatkozó, a Miniszteri Bizottság által elfogadott szabályokat;

Figyelemmel a (97)10. sz. határozat elfogadása kapcsán elfogadott szavazási szabályra¹;

Figyelemmel a Magyarország által 1995. szeptember 25-én letétbe helyezett megerősítési okiraatra;

Emlékeztetve arra, hogy a Magyar Kormány 2004. május 7-én benyújtotta Keretegyezmény szerint a második monitorozási időszakra vonatkozó országjelentést;

Megvizsgálva a Tanácsadó Bizottság által 2004. december 9-én elfogadott, Magyarországról szóló második véleményét és a Magyar Kormány 2005. április 25-én kézhez kapott írásbeli észrevételeit;

Figyelembe véve a más kormányok által tett észrevételeket

1. Magyarországgal kapcsolatban az alábbi következtetéseket fogadja el:

a) Pozitív fejlemények

A Tanácsadó Bizottság által 2000 szeptemberében elfogadott Első Vélemény és a 2001 novemberében megszületett Miniszteri Bizottsági Határozat óta eltelt időszakban Magyarország számos lépést tett a Keretegyezmény végrehajtásának javítása érdekében. E folyamat része volt számos fontos jogszabályi és gyakorlati változás, amelyeket a hatóságok és a kisebbségek közötti folyamatos konstruktív párbeszéd könnyített meg. Ebben a vonatkozásban meg kell említeni az Országgyűlés által 2005-ben elfogadott törvényt, amelynek célja, hogy javítsa a kisebbségi önkormányzatok működését és finanszírozását, a

¹ A (97)10 sz. határozat 1997. szeptember 17-i elfogadása során a Miniszteri Bizottság a következő szabályozást is elfogadta: "A Keretegyezmény 24.1. és 25.2. cikke szerinti döntéseket akkor kell elfogadottnak tekinteni, ha a szerződő felek szavazásban részt vevő képviselőinek kétharmada mellettük szavaz, beleértve azon szerződő felek képviselőinek többségét, akik jogosultak részt venni a Miniszteri Bizottságban".

kisebbségi önkormányzati képviselők választását és azok részvételét a helyi önkormányzatokban.

A Tanácsadó Bizottság Első Véleményének elfogadása óta Magyarország határozottan javította az antidiszkriminációs törvényi és intézményi hátteret. A legjelentősebb lépés volt 2003-ban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló törvény elfogadása, aminek a hatálya számos társadalmi helyzetre vonatkozik. A törvény mindazonáltal jelentős újításokat vezetett be, többek között az *actio popularis*-t, a bizonyítási teher megfordítását, valamint rendelkezik egy, a törvény alkalmazását felügyelni hivatott, országos antidiszkriminációs testület létrehozásáról.

A média területén Magyarország törekedett a kisebbségi rádió-és televíziós programok bővítésére.

Előrelépés történt a kisebbségi nyelvek közoktatási rendszeren belüli oktatásának biztosítása terén, különös tekintettel a kisebb lélekszámú kisebbségek nyelveire. Bizonyos nehézségek ellenére több országos kisebbségi önkormányzat tud állami segítséggel fenntartani és működtetni, vagy akár átvenni kisebbségi nyelvet/nyelven oktató óvodákat és iskolákat.

b) Aggodalomra okot adó kérdések

A Tanácsadó Bizottság Magyarországról szóló második véleményének elfogadása idején a Nemzeti és Etnikai Kisebbségek Jogairól szóló, 1993-ban elfogadott törvény számos hiányosságot tartalmazott, amelyeket a törvényhozás 2005-ben bevezetett módosításokkal orvosolt. Ezek a hiányosságok kiterjednek a kisebbségi önkormányzatok választására, amely rendszeresen visszaélésekhez vezetett és lehetővé tette több jelölt számára az olyan közösség nevében való mandátumszerzést, amelyhez a jelöltnek nem volt köze, aláásva ezzel a kisebbségi önkormányzatok működését és hitelét. Az iskolák kisebbségi önkormányzatok általi átvétele továbbra is nehézséget okoz, köztük anyagiakat, amelyek megoldása érdekében az illetékes szervek megteszik a lépéseket.

Az országos önkormányzatok finanszírozása általánosságban továbbra is problematikus. Annak ellenére, hogy a helyi kisebbségi önkormányzatok állami juttatásban részesülnek, továbbra is ki vannak szolgáltatva a települési önkormányzatok támogatásának. A helyi kisebbségi önkormányzatok és a települési önkormányzatok közötti viszony gyakran nem felhőtlen, inkább feszült, különösen a finanszírozási kérdések miatt.

A roma társadalom integrációját érintő fontos előrelépések ellenére a romáknak ma is különös nehézségekkel és a diszkrimináció különböző formáival kell szembe nézniük, különösen a munkavállalás, a lakhatás és az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés terén. Megkerülhetetlennek tűnik a további statisztikai adatgyűjtés annak érdekében, hogy hatékonyan mérhető legyen a megtett intézkedések eredményessége.

A kisebbségi televíziós programok sugárzásának időpontja évek óta az érintettek kifogásának tárgya, és a közelmúltbeli változtatások még kedvezőtlenebb helyzetet teremthetnek.

Mélyen aggodalmat keltő az oktatás terén a települési önkormányzatoknak a roma tanulók nagy részének kirekesztésére és szegregálására irányuló gyakorlata. A települési önkormányzatok feletti kormányzati ellenőrzés e téren nem elegendő ahhoz, hogy a fenti gyakorlat állandósulásának elejét vegye. A kétnyelvű oktatás terén további előrelépésre van szükség, tekintettel több kisebbségekhez tartozók által mutatkozó igényre.

A kisebbségek parlamenti képviselőtét lehetővé tévő speciális mechanizmus a nyilvánvaló alkotmányos kötelezettség ellenére is várat még magára.

2. Magyarországgal kapcsolatban az alábbi ajánlásokat fogadja el:

A Tanácsadó Bizottság Véleményének I-II. fejezetében kifejtett részletes ajánlások végrehajtása mellett a Tanácsadó Bizottság a Keretegyezmény végrehajtásának további javítása érdekében az alábbi intézkedéseket javasolja a magyar illetékes szervezeteknek:

- Biztosítsák az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló törvény teljes körű és hatékony végrehajtását, különös tekintettel a törvény érvényesülését figyelemmel követni hivatott hatóság hatékony működésére és a diszkrimináció elleni harcban érintett szervezetek közötti koordináció megteremtésére.
- Folytassák a már megkezdett erőfeszítéseket a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól 1993-ban elfogadott törvény hiányosságainak orvoslása érdekében, a kisebbségi önkormányzatok választási rendszerének javítása, a közintézmények átvételét, működtetését és fenntartását illetően a közintézmények működési és pénzügyi autonómiájának megerősítése, valamint a kisebbségi önkormányzatok állami és helyi önkormányzati támogatására vonatkozó szabályok pontosítása révén.
- Kettőzzék meg a roma gyerekek kirekesztésére és szegregációjára irányuló gyakorlat felszámolására tett erőfeszítéseket, elsősorban a települési önkormányzatok feletti ellenőrzés megerősítése révén.
- Fokozzák a valamennyi roma számára biztosított megfelelő lakhatási körülmények megteremtése érdekében tett eddigi intézkedéseket.
- Jelöljék ki azon földrajzi körzeteket, ahol a kisebbségi nyelv használatát a helyi közigazgatásban hatékonyabban lehet ösztönözni, és mozdítsák elő e körzetekben a kisebbségi nyelve(ke)t beszélő köztisztviselők alkalmazását.
- Ösztönözzék a kétnyelvű kisebbségi oktatási formák szisztematikusabb felállítását.
- Folytassák és gyorsítsák fel a kisebbségek parlamenti képviselőtét biztosító mechanizmus létrehozására irányuló erőfeszítéseket.

3. Felkéri a Magyar Kormányt, hogy a (97)10 sz. határozatnak megfelelően:

- a. folytassa a kialakult párbeszédet a Tanácsadó Bizottsággal;
- b. rendszeresen tájékoztassa a Tanácsadó Bizottságot azokról az intézkedésekről, amelyeket az 1. és 2. bekezdésben foglalt következtetésekre és ajánlásokra válaszul hozott meg.